

راه های پیشگیری از سل

گروه هدف: عمومی

تعریف بیماری سل: سل عفونت مزمنی است بیماری سل به وسیله قطره های ریز موجود در هوا از فردی به فرد دیگر منتقل می شود و اغلب افرادی را که در ارتباط نزدیک با فرد بیمار باشند، درگیر می کند. بنابراین همه اعضای خانواده فرد بیمار، در معرض ابتلا به این بیماری هستند.

علائم بیماری سل

علائم اولیه سل، ممکن است بسیار عادی باشد مثل شخصی که دچار سرما خوردگی است علامتهای این بیماری بستگی به این دارد که میکروب به کدام عضو حمله کرده است. معمولاً میکروب سل ریه ها را درگیر می کند و علامت های سل ریوی شامل: سرفه شدید بیش از ۳ هفته، درد قفسه سینه، خلط خونی سایر علائم عبارتند از: ضعف یا خستگی زیاد، کاهش وزن، از

دست دادن اشتها، تب، لرز و عرق شبانه که البته گاهی ممکن است با هیچکدام از علائم فوق همراه نباشد بلکه بدون علامت و تنها از طریق عکس اتفاقی ریه تشخیص داده شود و با اینکه بدون سرفه و علائم ریوی و تنها با کاهش وزن همراه باشد ممکن است فرد علایمی مثل دردی که در ناحیه قفسه سینه است و با نفس کشیدن و سرفه ایجاد و تشدید می شود داشته باشد.

ب (آنچه عموم مردم باید در مورد بیماری سل انجام دهند.

جهت پیشگیری و کنترل بیماری سل اقدامات زیر صورت می گیرد:

1. به کودکان در بدو تولد واکسن سل (بثژ) تزریق می شود. با توجه به دستورالعمل های کشوری واکسن بثژ در بدو تولد و در یک نوبت به کودک تزریق می شود.

2. بیمار حتماً باید از ماسک استفاده کند
3. بیمار باید از بوسیدن کودکان خودداری کند
4. از پراکندگی خلط در هوا و زمین خودداری کند
5. مبارزه با بیماری ایدز، زیرا این بیماری موجب

شیوع موج جدید از بیماری سل گردیده است. عامل بیماری سل بیشتر از طریق سرفه فرد مبتلا در هوا پخش می شود بنابراین فرد مبتلا هنگام سرفه یا عطسه باید جلوی دهان و بینی خود را بگیرد، تا قطره هایی که حاوی میکرب سل هستند، در هوا پخش نشوند چرا که اگر فرد دیگری که نزدیک فرد مبتلا است، این قطره ها را استنشاق کند، باعث ابتلای او خواهد شد. بنابراین افراد مبتلا هنگام عطسه و سرفه باید همیشه برای پوشاندن دهان و بینی خود از دستمال استفاده نمایند و پس از آن، دست های خود را با دقت بشویند.

البته این به آن معنا نیست که فرد مبتلا به سل باید قرنطینه شود و بعد از دو هفته از شروع مصرف داروها دیگر خطر سرایت وجود ندارد فرد مبتلا به سل بعد از نمونه گیری خلط و آزمایش قفسه سینه تشخیص داده می شود فردی که علائمی مانند سرفه شدید بیش از ۳ هفته، درد قفسه سینه، خلط خونی، ضعف یا خستگی زیاد، کاهش وزن، از دست دادن اشتها، تب، لرز و عرق شبانه دارد باید به مرکز بهداشتی درمانی یا

خانه بهداشت مراجعه نماید تا از او نمونه خلط گرفته شود از فرد سه نمونه گفته می شود اولین نمونه همان روز مراجعه از خلط فرد گرفته می شود یک ظرف نمونه گیری به فرد داده می شود تا صبح روز بعد در حالی که ناشتا است یک نمونه بگیرد و نمونه سوم موقع مراجعه در روز دوم از فرد گرفته می شود و نمونه ها به آزمایشگاه فرستاده می شوند

بعد از تشخیص بیماری توسط پزشک فرد تحت درمان قرار می گیرد فرد باید بطور کامل دستورات پزشک را رعایت کند تا داروها به بیماری او موثر باشند در زمینه درمان سل نکات زیر اهمیت دارد.

1- رژیم دارویی سل، اغلب شامل چند داروست که میکروب سل نسبت به آنها حساس است. این داروها باید همراه هم مصرف شوند تا اثر لازم را داشته باشند. استفاده نامنظم داروها باعث می شود میکروب سل نسبت به این داروها مقاوم شود.

2- بیمار باید داروهایش را به طور منظم و دقیق، طبق دستور پزشک مصرف کند. چون در صورت

مقاومت میکروب سل نسبت به داروهای موجود تقریباً می توان گفت دیگر هیچ داروی کاملاً مؤثری برای درمان سل وجود نخواهد داشت.

3- درمان سل کمی طولانی است. بنابراین بیمار باید حوصله داشته باشد و تمام مدت درمان را سپری کند. این دوره به صورت دوره درمان چهار دارویی تا دو ماه و بعد از آن درمان دو دارویی تا چهار ماه است اما ممکن است در مواردی این درمان تا دو سال نیز طول بکشد.

فردی که اچ ای وی مثبت است یعنی عامل بیماری ایدز را دریافت کرده است بیشتر در خطر ابتلا به بیماری سل است به دلیل اینکه سیستم دفاعی بدن در چنین شخصی ضعیف است بنابراین بدن نمی تواند با میکروب جدید به خوبی مبارزه کند

شرایط اتاق نگهداری بیمار سلی

نور خورشید به مقدار کافی به داخ اتاق نفوذ کند . به اندازه کافی پنجره داشته باشد از بستن پنجره اتاق بیمار خودداری کنید.

باورهای غلط در باره سل:

-بیماری سل از طریق دست دادن، استفاده از دستشویی و یا قاشق و ظرف مشترک پخش می شود

پاسخ : بیماری سل از راه تنفسی پخش می شود و نیاز به جدا کردن ظرف غذای فرد مبتلا نیست فردی که به مدت چندین هفته داروهایش را مصرف کرده است طبیعتاً دیگر بیماری سل را منتشر نمی کند و پزشک به وی خواهد گفت که چه موقع همراهان وی را خطر ابتلا تهدید نمی کند

تهیه و گردآوری:

شهرام خمیسی ، کارشناس ارشد پرستاری و سوپروایزر
آموزشی - سهام اهل یرف ، سوپروایزر آموزش به بیمار و ارتقا
سلامت - ساغر سلطانی کارشناس ارشد مدیریت اطلاعات
اهواز - فاز ۲ پادادشهر - بیمارستان سوانح و سوختگی آیت

۱... طالقانی (ره)

۶ - ۰۶۱۳۵۵۴۰۲۵۴

تابستان ۱۴۰۰

www.htaleghani.ajums.ac.ir